LIBRIS | We know books

SELMA LAGERLÖF

MINUNATA CĂLĂTORIE A LUI NILS HOLGERSSON PRIN SUEDIA

Traducere de Raluca Ghenţulescu
Prefaţă de Viorica Huber

EDITURA CARTEX 2000

LIBRIS | We know books

CUPRINS

Prefață 7

PARTEA ÎNTÂI

Băiatul 19
Akka din Kebnekajse 37
Minunata călătorie a lui Nils 53
Castelul Glimminge 71
Dansul cocorilor de la Kullaberg 84
Pe vreme ploioasă 93
Scara cu trei trepte 99
Pe malurile râului Ronneby 103
Karlskrona 112
Călătoria spre Öland 121
Capătul de sud al insulei Öland 126
Fluturele cel mare 134
Insula Carol cea mică 138
Două oraşe 151
Ciorile 163
Țăranca cea bătrână 181
De la Taberg la Huskvarna 191
Lacul cel mare al păsărilor 195
Fota ţesută în casă 210

PARTEA A DOUA

Povestea lui Karr şi Coamă 217

LIBRIS | We know books

Vrăjitoarea vântului 247
Spargerea gheții 261
Împărțirea moștenirii 265
Degețel și urșii 269
Povestea minei Falun 282
Noaptea Valpurgiei 287
Potopul 290
În Uppland 299
Dunfin 307
Stockholm 317
Vulturul Gorgo 328
Peste Gästrikland 338
O zi în Hälsingland 344
În Medelpad 355
O dimineață în Angermanland 360
Vasterbotten și Laponia 367
Osa, păzitoarea de gâște, și micul Mats 378
În Laponia 386
Spre casă 395
Legende din Häegende din Härjedalen 399
Värmland și Dalsland 411
Comoara de pe insulă 422
Călătoria spre Vemmenghög 429
În sfârșit acasă 434
Despărțirea de gâștele sălbatice 443

LIBRIS | We know books

MINUNATA CĂLĂTORIE A LUI NILS HOLGERSSON PRIN SUEDIA

LIBRIS | We know books

PARTEA ÎNTÂI

LIBRIS | We know books

I
BĂIATUL

SPIRIDUȘUL

Duminică, 13 martie

A fost odată un băiat de vreo paisprezece ani, înalt, deșirat și cu părul bălai. Nu era cine știe ce de capul lui, iar principalele lui plăceri erau să mănânce, să doarmă și, mai presus de orice, să facă tot felul de năzbâtii, lucru la care se pricepea de minune.

Într-o duminică dimineață, pe când părinții lui se pregăteau să meargă la biserică, băiatul stătea pe colțul mesei, îmbrăcat în cămășuța lui de sărbătoare, și se gândea cât de norocos este că mama și tatăl lui vor lipsi de acasă câteva ore, iar el va putea să-și facă de cap.

– Ce bine! O să iau pușca tatei și o să trag, fără să trebuiască să dau socoteală cuiva, își spuse el.

De parcă i-ar fi ghicit gândurile fiului său, tatăl se opri în prag și, întorcându-se către el, zise:

– Dacă tot nu vrei să vii cu noi la biserică, promite-mi că măcar vei citi slujba acasă. Îmi promiți?

– Sigur că da, îmi va fi ușor să fac asta, zise băiatul, gândindu-se că va citi numai atât cât va avea chef.

Nu își închipui, însă, că mama lui va deveni dintr-o dată foarte insistentă în această privință. Într-o clipă, ea luă Biblia lui Luther de pe raftul de deasupra șemineului, o puse pe masă în fața ferestrei și o deschise la Noul Testament. În cele din urmă,

LIBRIS | We know books

trase fotoliul masiv, cumpărat cu un an în urmă la o licitație organizată de parohie, și îi spuse băiatului că are voie să stea pe el, cu toate că, de regulă, numai tata avea dreptul să se așeze acolo.

Băiatul își zise în sinea lui că mama pierde prea mult timp cu toate acestea când el oricum nu avea de gând să citească decât o pagină sau, cel mult, două. Încă o dată, însă, tatăl păru că-i citește gândurile, căci se îndreptă direct spre el și îi spuse pe un ton autoritar:

– Nu uita că trebuie să citești cu multă atenție! Când ne vom întoarce de la slujbă, o să îți pun o mulțime de întrebări și, dacă văd că ai sărit vreo pagină, n-o să fie prea bine de pielea ta!

– Textul slujbei are paisprezece pagini și jumătate, adăugă mama, de parcă ar fi vrut să-i facă în ciudă. Dacă vrei să termini la timp, trebuie să te așezi numaidecât pe fotoliu și să te apuci de citit!

Zicând acestea, plecară, iar băiatul rămase în prag, uitându-se lung după ei și simțindu-se prins ca într-o capcană.

– Cred că, în timp ce merg spre biserică, se felicită unul pe altul pentru treaba bună pe care au făcut-o, obligându-mă să stau aici și să citesc predicile cât timp sunt ei plecați, se gândi el.

Mama și tatăl lui, însă, nici vorbă să se bucure pentru ceea ce făcuseră, ci, dimpotrivă, erau foarte necăjiți. Singura lor avuție era ferma în care locuiau, iar bucata de pământ pe care o aveau nu era mai mare decât un petec de grădină. Când se mutaseră aici, nu puteau hrăni mai mult de un porc și câteva găini, însă, cum erau foarte harnici și pricepuți, reușiseră să-și mărească gospodăria. Acum aveau o întreagă cireadă de vite și un cârd de gâște și ar fi fost foarte mulțumiți de ceea ce realizaseră dacă nu ar fi fost atât de preocupați de soarta fiului lor.

În acea dimineață frumoasă, în drum spre biserică, tatăl, în loc să fie mulțumit că le mergea atât de bine, se plângea că băiatul lor este leneș și cam prostănac, că nu-i place să învețe și că este atât de nepăsător față de tot ce se petrece în jurul lui încât nu ar putea ajunge nimic mai mult decât un biet gâscar. Mama era întru totul de acord cu tatăl, iar ceea ce o îngrijora cu

LIBRIS We know books
adevărat era că băiatul, pe deasupra, era sălbatic și răutăcios, crud cu animalele și necuviincios cu oamenii.

– Doamne, fă-l să-și mai înmoaie inima și s-o apuce pe calea cea bună, se ruga ea. Altfel, va fi o pacoste și pentru noi, și pentru el însuși.

Băiatul zăbovi o vreme gândindu-se dacă să citească predica sau nu. În cele din urmă, își spuse că, de data aceasta, ar trebui să fie ascultător. Se așeză în fotoliul cel confortabil și începu să citească. Tonul molcom al vocii sale păru să aibă un efect adormitor asupra lui, căci, după puțin timp, începu să picotească.

Era o vreme așa de frumoasă! Deși nu era decât douăzeci martie, în orășelul Vemminghög din sudul Scaniei, unde locuia băiatul, era deja primăvară. Copacii nu înverziseră încă, dar aveau muguri proaspeți, zăpada se topise, șanțurile erau pline cu apă și, pe marginea lor, înmugurise podbalul. Toate buruienile care creșteau printre pietre erau verzi și strălucitoare, iar pădurea de fagi din depărtare părea să se îndesească în fiecare clipă. Cerul era senin și de un albastru intens. Ușa casei era întredeschisă, așa că trilul ciocârliei se putea auzi înăuntru. Găinile și gâștele mișunau prin curte, iar vacile, care simțiseră aerul de primăvară încălzindu-le grajdul, scoteau din când în când câte un muget de mulțumire.

Băiatul citea, însă de multe ori bărbia îi cădea în piept și de-abia mai putea lupta cu somnul.

– Nu, nu vreau să adorm, se gândi el. Altfel, n-o să termin de citit până la amiază.

În ciuda împotrivirii sale, însă, adormi. Fără să-și dea seama dacă dormise mult sau puțin, se trezi brusc atunci când auzi în spatele lui un zgomot slab. Pe pervazul ferestrei, chiar în fața lui, stătea o oglindă mică, în care se vedea întreaga odaie. Când băiatul ridică privirea, se uită din întâmplare în oglindă și văzu că lada de zestre a mamei lui era deschisă.

Mama avea mare grijă de această ladă uriașă, din lemn de stejar, și nu dădea nimănui voie s-o deschidă, pentru că în ea își ținea toate lucrurile moștenite de la mama ei. Avea acolo câteva

LIBRIS We know books
costume vechi, țărănești, din stofă roșie țesută în casă, cu bluza scurtă și fustă plisată și cu pieptarul împodobit cu perle. Mai avea niște tulpane apretate, din in alb, câteva catarame din argint masiv și niște lănțișoare. Cum femeile nu mai purtau de mult astfel de lucruri, mama se gândise de câteva ori să le dea de pomană, însă n-o lăsase inima să se despartă de ele.

În oglindă, băiatul văzu clar că lada avea capacul ridicat și nu putea înțelege cum se întâmplase una ca asta, pentru că mama o încuiase chiar înainte să plece. N-ar fi lăsat-o niciodată deschisă, cu atât mai puțin dacă fiul ei rămânea singur acasă. De aceea, băiatul se simți cuprins de teamă și îngrijorare. Îi era frică să nu se fi furișat vreun hoț în odaie și nu îndrăznea să facă nicio mișcare, ci doar stătea pe loc și se uita în oglindă.

În timp ce aștepta să-l vadă pe hoț, se întreba ce o fi fost umbra aceea întunecată pe care i se păruse că o vede pe marginea cufărului. Se uita și se tot uita și nu-i venea să-și creadă ochilor. Ceea ce la început i se păruse a fi numai o umbră, deveni din ce în ce mai clar și curând își dădu seama că era real: pe marginea cufărului stătea un spiriduș!

Auzise el, ce-i drept, tot felul de povești despre spiriduși, însă nu-și imaginase niciodată că sunt niște ființe chiar atât de mici. Cel de pe marginea cufărului era cât o palmă, avea fața îmbătrânită și plină de riduri, nu purta barbă și era îmbrăcat într-o haină neagră, cu pantaloni până la genunchi și cu o pălărie neagră cu boruri largi. Era foarte elegant și ferchezuit, cu jabou și manșete din dantelă albă, cu pantofi cu cataramă de argint și jartiere cu funde de mătase. Luase din lada de zestre o bucată de pânză brodată și se uita cu atâta admirație la lucrătura ei demodată încât nici nu băgă de seamă că era urmărit.

De cealaltă parte, băiatul era surprins să-l vadă, dar nu se temea de el, gândindu-se că ar fi rușinos să se sperie de ceva atât de mic. Cum spiridușul părea atât de ocupat cu scotocitul încât nu mai vedea și nu mai auzea nimic în jur, băiatul se gândi că ar fi foarte amuzant să-i joace o festă și să-l împingă în cufăr, închizând capacul deasupra lui. Nu era, însă, chiar atât de curajos

UBBIS We know books
încât să pună mâna pe spiriduș, așa că se uită prin odaie după ceva cu care să-l împingă înăuntru. Își plimbă privirea de la pat la masă și de la masă la șemineu. Se uită la ibrice, la cutia de cafea de pe polița de deasupra șemineului la oalele de pe poliță, la găleata de apă de lângă ușă și la lingurile, cuțitele, furculițele, castroanele și farfuriile care se vedeau prin ușa pe jumătate deschisă a bufetului. Se uită la pușca tatălui său, care stătea atârnată pe perete, lângă portretul familiei regale, și la mușcatele și cercelușii înfloriți de la fereastră. În cele din urmă, zări o plasă veche de prins fluturi, agățată de canatul ferestrei. De îndată ce o văzu, se repezi spre ea, o înșfăcă și, făcând o săritură, o aruncă peste marginea cufărului, peste capul spiridușului. Rămase și el mirat de norocul pe care îl avusese, pentru că, deși nu avea habar cum se folosește o astfel de plasă, reușise, totuși, să-l prindă pe spiriduș. Acesta stătea, sărmanul, cu capul în jos, la fundul plasei de fluturi și nu mai putea să iasă din ea.

La început, băiatul nu avea nici cea mai vagă idee ce să facă mai departe cu acest trofeu. Era preocupat numai să balanseze plasa înainte și înapoi, pentru a-l împiedica pe spiriduș să se cațere pe ea și să scape.

Spiridușul începu să vorbească și îl rugă stăruitor pe băiat, cu lacrimi în ochi, să-l elibereze. Îi spuse că, de mulți ani, le purta noroc părinților lui și, pentru asta, merita să fie tratat cum se cuvine. Dacă băiatul se învoia să-l elibereze, îi oferea o monedă veche, o lingură de argint și un ban de aur, mare cât capacul de la ceasul tatălui său.

Băiatul se gândi că nu era mare lucru ce-i promitea spiridușul, însă – ciudat! – începuse să-i fie frică de el, căci își dădea seama că are de-a face cu o ființă ciudată, venită de pe altă lume, cu o creatură înfricoșătoare de care ar fi fost bine să scape cât mai curând.

Din acest motiv, se învoi să facă târgul cu spiridușul și lăsă plasa nemișcată, pentru ca acesta să se poată urca pe margine și să iasă din ea. Când spiridușul mai avea puțin până să iasă, băiatului îi veni ideea să-i ceară moșii întinse și alte lucruri